

Brusel 24. listopadu 2023
(OR. en)

15986/23

DEVGEN 218	DIGIT 280
FIN 1246	COLAC 155
ACP 125	COEST 639
RELEX 1390	SAN 700
MIGR 418	GENDER 210
SUSTDEV 154	CLIMA 597
COHOM 223	ENER 640
COAFR 422	MAMA 176
COASI 208	

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	21. listopadu 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2023) 717 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Výroční zpráva z roku 2023 o provádění nástrojů Evropské unie pro vnější činnost v roce 2022

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2023) 717 final.

Příloha: COM(2023) 717 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 21.11.2023
COM(2023) 717 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Výroční zpráva z roku 2023

**o provádění nástrojů Evropské unie pro vnější činnost
v roce 2022**

{SWD(2023) 357 final}

Obsah

GLOBÁLNÍ ZÁVAZKY	1
Úvod	1
Reakce EU na ruskou útočnou válku proti Ukrajině.....	2
EU: silný hráč na celosvětové scéně	3
Strategie Global Gateway	4
Posílení udržitelného rozvoje.....	5
CELOSVĚTOVÉ PRIORITY	5
Lidský rozvoj.....	5
Zelená dohoda	6
Digitalizace, věda, technologie a inovace	7
Udržitelný růst a zaměstnanost	8
Migrace a násilné vysídlení	8
Správa věcí veřejných, mír, bezpečnost a lidská práva	9
CELOSVĚTOVÁ PŮSOBNOST	9
Subsaharská Afrika	9
Asie a Tichomoří.....	10
Amerika a Karibik	10
Evropské sousedství.....	11
Západní Balkán a Turecko	12
Zámořské země a území (ZZÚ).....	12

GLOBÁLNÍ ZÁVAZKY

Úvod

V roce 2022, kdy se svět stále vzpamatoval z pandemie COVID-19, muselo mezinárodní společenství čelit nové krizi v souvislosti s útočnou válkou Ruska proti Ukrajině a jejími důsledky. Ruská agrese způsobila rozsáhlou humanitární krizi, zvýšení světových cen potravin, které dále prohloubilo celosvětový nedostatek potravin, a dlouhotrvající energetickou krizi.

EU prostřednictvím svých nástrojů vnější činnosti a mezinárodních partnerství reagovala na dopady války zvýšením politické, humanitární a finanční podpory Ukrajiny a sousedním zemím a zároveň posílila svou podporu dalším partnerům, zejména těm nejméně rozvinutým a nejzranitelnějším.

Tato zpráva popisuje klíčové prvky finanční podpory EU pro mezinárodní partnerství, humanitární pomoc, zahraniční politiku a rozšíření v roce 2022. V rámci víceletého finančního rámce na období 2021–2027 je do jediného nástroje, Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa (NDICI – Globální Evropa), začleněna většina dřívějších nástrojů financování vnější činnosti a tento nástroj je doplněn několika cílenými nástroji, jako je humanitární pomoc a Nástroj předvstupní pomoci (NPP III) ¹...

V roce 2022 byla zahájena realizace strategie **EU Global Gateway**², jejímž cílem je prostřednictvím investic do infrastruktury po celém světě posílit udržitelnou konektivitu v pěti prioritních oblastech, a to na základě přístupu „tým Evropa“³. V rámci této strategie přijaly evropské a africké unie investiční balíček Afrika-Evropa⁴.

V rámci strategie Global Gateway EU pokračovala v provádění **hospodářských a investičních plánů** pro regiony sousedství a rozšíření, které se zaměřovaly na malé a střední podniky a ekologickou a digitální transformaci v regionu Východního partnerství a na ekologickou transformaci, odolnost vůči změně klimatu, konektivitu a podporu soukromého sektoru v jižním sousedství.

EU pokračovala v poskytování **humanitární pomoci**, aby zmírnila utrpení milionů nejzranitelnějších osob na celém světě. V roce 2022 zřídila EU **kapacitu pro evropskou humanitární reakci**, aby posílila okamžitou kapacitu pro humanitární reakci na náhlé přírodní katastrofy a katastrofy způsobené člověkem.

Pomoc EU v rámci rozšíření podpořila rozvoj venkova a investice do klíčových oblastí, jako jsou doprava, energetická bezpečnost a digitální a ekologická transformace. V červnu Evropská rada uznala, že budoucnost **Ukrajiny, Moldavska a Gruzie** je v EU, a **Ukrajině a Moldavsku** udělila status kandidátské země.

EU pokračovala v podpoře **demokratizace a lidských práv**, přičemž vyslala šest volebních pozorovatelských misí (Kolumbie, Keňa, Libanon, Lesotho, Svatý Tomáš a Princův ostrov a Východní Timor) a uskutečnila následné mise v osmi zemích.

¹ Podrobnosti viz pracovní dokument útvarů Komise, část I, Úvod, který je přiložen k této výroční zprávě.

² https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway_cs

³ Spojení zdrojů EU se zdroji členských států EU a evropských rozvojových finančních institucí.

⁴ Viz str. 4.

EU znovu potvrdila svůj závazek v oblasti **globální bezpečnosti** a Evropský mírový nástroj podpořil mír v partnerských zemích a regionech, k nimž patří Mosambik, Niger, Nigérie, Somálsko, Moldavsko a západní Balkán.

EU nadále podporovala země při překonávání následků pandemie COVID-19 a zahájila novou **strategii v oblasti celosvětového zdraví**⁵ s cílem zlepšit celosvětovou zdravotní bezpečnost a zajistit lepší zdraví pro všechny. EU také reagovala na další lokální epidemie, jako jsou nová ohniska eboly a cholery a mimořádná situace způsobená opičími neštovicemi.

V roce 2022 pokročily EU a Organizace afrických, karibských a tichomořských států (OACPS) v podpisu **dohody, která nahradí dohodu z Cotonou**⁶. Dohoda o partnerství z Cotonou byla mezitím prodloužena do poloviny roku 2023.

Reakce EU na ruskou útočnou válku proti Ukrajině

Reakce EU na ruskou útočnou válku proti Ukrajině byla jednotná, rozhodná a okamžitá. 27 členských států a jejich partneři z celého světa **odsoudili nevyprovokovanou a neodůvodněnou útočnou válku** a urychleně jednali s cílem politicky a ekonomicky izolovat Rusko. EU rovněž odsoudila údajné porušování mezinárodního humanitárního práva.

EU prokázala svou neochvějnou podporu Ukrajině a zvýšila politickou, humanitární a finanční podporu této zemi. V průběhu roku 2022 přijala EU v úzké koordinaci se skupinou G7 a dalšími partnery devět balíčků bezprecedentních sankcí proti osobám a subjektům odpovědným za invazi, které byly zaměřeny na klíčová ruská finanční, energetická a dopravní odvětví a státní podniky a jejichž výsledkem bylo zmrazení majetku v EU v hodnotě přibližně 24,1 miliardy EUR.

Poprvé byla aktivována **směrnice o dočasné ochraně**, aby byla poskytnuta okamžitá ochrana téměř 4 milionům lidí, kteří byli nuceni uprchnout z Ukrajiny (kromě více než 6,6 milionu vysídlených osob na samotné Ukrajině). Obchodování s lidmi se do značné míry podařilo zabránit díky zavedení společného plánu EU boje proti obchodování s lidmi na ochranu osob přicházejících do EU.

EU, její členské státy a finanční instituce v rámci přístupu „tým Evropa“ **zmobilizovaly 18,9 miliardy EUR**⁷ **ve formě finanční pomoci**, rozpočtové podpory a humanitární pomoci. Prostřednictvím Evropského mírového nástroje byla rovněž mobilizována vojenská podpora ve výši 3,1 miliardy EUR a byla zřízena mise vojenské podpory EU pro ukrajinské ozbrojené síly s rozpočtem přesahujícím 100 milionů EUR. Poté, co Ukrajina v únoru aktivovala mechanismus civilní ochrany EU, bylo v roce 2022 poskytnuto více než 80 000 tun věcné pomoci v odhadované hodnotě 502 milionů EUR.

Částka ve výši 330 milionů EUR v rámci grantového financování **podpořila reakci na mimořádné události** v oblastech, jako jsou bydlení a opravy kritické infrastruktury, a to i v rámci tras solidarity mezi EU a Ukrajinou, odolná digitální transformace a kybernetická bezpečnost a boj proti dezinformacím. Na řešení důsledků války byly použity i další programy EU v hodnotě téměř 200 milionů EUR, které byly za tímto účelem přizpůsobeny.

⁵ https://health.ec.europa.eu/internationalcooperation/global-health_cs

⁶ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/european-development-policy/acp-eu-partnership_en

⁷ Bez podílu podpory EBRD, na který se přímo nevztahují záruky EU.

Celková částka vyplacená v rámci pomoci EU činila 10,1 miliardy EUR⁸, z toho 7,2 miliardy EUR v rámci makrofinanční pomoci a 686 milionů EUR v rámci rozpočtové podpory.

Hlavním problémem kvůli nezodpovědnému chování Ruska v ukrajinských jaderných zařízeních a jejich okolí byla **jaderná bezpečnost**. S cílem urychleně řešit škody způsobené zejména v černobylské ochranné zóně využila Komise Evropský nástroj pro mezinárodní spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti. Podpora EU zahrnovala 5 milionů EUR na dvoustrannou pomoc při obnově monitorovacích kapacit a příspěvek 5 milionů EUR na mezinárodní účet pro spolupráci v Černobylu na obnovu infrastruktury související s jadernou bezpečností. Dalších 3,4 milionu EUR podpořilo Mezinárodní agenturu pro atomovou energii, včetně její přítomnosti v kritických jaderných areálech na Ukrajině.

Ruská blokáda ukrajinského vývozu a zničení úrody prohloubily celosvětovou potravinovou krizi. Počet lidí, kteří trpí akutním **nedostatkem potravin**, dosáhl v roce 2022 rekordní úrovně přibližně 258 milionů⁹.

S využitím komplexního přístupu „tým Evropa“ EU zintenzivnila svou podporu **potravinového zabezpečení** a podpořila nejvíce postižené země v Africe, na Blízkém východě, v Karibiku a Tichomoří, mimo jiné usnadněním ukrajinského vývozu prostřednictvím tras solidarity mezi EU a Ukrajinou. Tato jednotná reakce na celosvětový nedostatek potravin by měla v letech 2021–2024 mobilizovat přibližně 18 miliard EUR, z toho 8,3 miliardy EUR od orgánů EU a přibližně 9,6 miliardy EUR od členských států. V roce 2022 vyplatily orgány EU na boj proti celosvětovému nedostatku potravin přibližně 2,6 miliardy EUR, včetně přibližně 1 miliardy EUR na humanitární potravinovou pomoc¹⁰.

EU rovněž zvýšila úsilí o řešení celosvětového nedostatku hnojiv, na který upozornilo sdělení o hnojivech zveřejněné v listopadu¹¹.

EU: silný hráč na celosvětové scéně

V roce rostoucí nejistoty byla EU i nadále hybnou silou multilateralismu a účinně reagovala na globální výzvy, prosazovala ambiciózní politiku sousedství, podporovala solidaritu a rozvíjela komplexní partnerství v zájmu zajištění a podpory míru, stability, demokracie a lidských práv.

Členské státy EU rovněž znovu potvrdily svůj závazek převzít v úzké spolupráci s mezinárodními partnery více odpovědnosti za evropskou bezpečnost a obranu, a chránit tak společné zájmy a hodnoty.

EU a jejích 27 členských států v rámci přístupu „tým Evropa“ zůstávají společně největším poskytovatelem oficiální rozvojové pomoci (ODA) s 92,8 miliardami EUR v roce 2022¹², což představuje 43 % celosvětové oficiální rozvojové pomoci¹³ (0,59 % hrubého národního důchodu).

⁸ Bez zohlednění změny účelu použití na akce související s konfliktem.

⁹ <https://www.fsinplatform.org/global-report-food-crises-2023>

¹⁰ Tato částka zahrnuje humanitární pomoc v oblasti potravin, výživy a podpory živobytí, jakož i 50 % víceúčelových humanitárních peněžních programů (procento víceúčelových peněžních převodů, které se podle odhadů utratí za potraviny, vychází ze studie provedené Generálním ředitelstvím Komise pro evropskou civilní ochranu a operace humanitární pomoc (GR ECHO) v roce 2023).

¹¹ [COM\(2022\) 590 final/2 ze dne 9. listopadu 2022.](#)

¹² Na základě předběžných údajů za rok 2022 z OECD, které byly zveřejněny na jaře 2023.

EU a její členské státy zvýšily pomoc partnerským zemím a ujistily se, že podpora Ukrajiny nebude na úkor zbytku světa.

V červenci se uskutečnil první **dialog na vysoké úrovni mezi EU a OSN**, který vedla předsedkyně von der Leyenová a generální tajemník OSN Guterres. Dialog potvrdil naše společné cíle a hodnotu spolupráce při řešení globálních výzev.

EU uvolnila 2,6 miliardy EUR na humanitární pomoc, aby pomohla řešit naléhavé potřeby zasažených obyvatel po celém světě. EU, členské státy, EIB a EBRD v rámci přístupu „tým Evropa“ jsou nadále klíčovým globálním dárce humanitární pomoci, mimo jiné pro „zapomenuté mimořádné události“, jako je hladomor v Sahelu.

EU a její členské státy nadále stály v čele mezinárodní **solidarity v souvislosti s onemocněním COVID-19**, přičemž s partnerskými zeměmi se podělily o 502,2 milionu dávek očkovacích látek. Z toho 422 milionů dávek bylo sdíleno prostřednictvím nástroje COVAX a 80,2 milionu dávek oboustranně.

Provádění iniciativy Global Gateway týkající se **výroby očkovacích látek, léků a zdravotnických technologií v Africe a přístupu k nim** rychle pokročilo a byla oznámena iniciativa na podporu podobného úsilí v Latinské Americe a Karibiku.

EU a její členské státy také nadále vedly celosvětové úsilí o řešení problémů souvisejících se změnou klimatu a životním prostředím a EU je i nadále největším světovým poskytovatelem veřejných mezinárodních finančních prostředků na opatření v oblasti klimatu, a to s částkou 5,34 miliardy EUR na období 2021–2022.

Strategie Global Gateway

V průběhu roku 2022 Komise v úzké spolupráci s dalšími aktéry v rámci přístupu „tým Evropa“ pokračovala v provádění **strategie Global Gateway**¹⁴, přičemž byly zahájeny velké investiční balíčky Global Gateway a iniciativy týmu Evropa.

Dne 11. prosince se konalo první zasedání **rady pro Global Gateway**, kterému předsedala předsedkyně von der Leyenová a na němž se sešli ministři zahraničních věcí členských států.

Důležitým krokem k mobilizaci plánovaných investic ve výši 300 miliard EUR do roku 2027 je podpis dohody Komise s Evropskou investiční bankou o záruce ve výši 26,725 miliardy EUR na veřejné investice v rámci **Evropského fondu pro udržitelný rozvoj plus (EFSD+)**. Kromě toho Komise přidělila 8,45 miliardy EUR¹⁵ ve formě finančních záruk pokrývajících investice soukromého sektoru přidělené v rámci EFSD+ na podporu 56 navrhovaných investičních programů na západním Balkáně a v Turecku, v sousedních regionech a v subsaharské Africe, Latinské Americe, Asii a Tichomoří. Tyto záruky soukromého sektoru by mohly přinést investice v hodnotě více než 67 miliard EUR.

¹³ Celosvětová oficiální rozvojová pomoc, jak je zde definována, zahrnuje i oficiální rozvojovou pomoc, kterou vykazala souhrnně EU a také všechny další dárcovské země.

¹⁴ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway_cs

¹⁵ Generální ředitelství pro mezinárodní partnerství (GŘ INTPA) vyčlenilo 6,05 miliardy EUR a Generální ředitelství pro evropskou politiku sousedství a jednání o rozšíření (GŘ NEAR) 2,4 miliardy EUR.

Klíčové investice v tomto prvním roce provádění zahrnují posílení digitální konektivity mezi EU a jejími partnery, zvýšení výroby energie z obnovitelných zdrojů a bezpečnosti dodávek energie, přístup malých a středních podniků k financování a rozšíření přístupu k vakcínám, lékům a zdravotnickým technologiím a jejich výrobní kapacitě.

V rámci šestého summitu EU a Africké unie, který se konal 17.–18. února, byl jako první výsledek strategie Global Gateway oznámen **investiční balíček Afrika-Evropa**, který do roku 2027 zmobilizuje investice v hodnotě nejméně 150 miliard EUR, včetně 28 miliard EUR ve formě grantů.

V regionech sousedství a rozšíření pomáhají strategii Global Gateway realizovat tři regionální hospodářské a investiční plány s 84 stěžejními projekty, které do roku 2027 zmobilizují investice ve výši až 77 miliard EUR. Na celém západním Balkáně a ve východním a jižním sousedství se realizují rozsáhlé infrastrukturní projekty, k nimž patří železniční koridor VIII mezi Severní Makedonií a Bulharskem, podmořský elektrický kabel v Černém moři mezi Gruzii a Rumunskem a podmořský kabel z optických vláken Medusa spojující severní Afriku se Španělskem, Francií, Itálií, Kypr a Portugalskem.

Posílení udržitelného rozvoje

Priority EU pro rozvojové činnosti – lidský rozvoj, Zelená dohoda pro Evropu, udržitelný růst a důstojná pracovní místa, digitalizace, nerovnosti, migrace, a správa věcí veřejných, mír a bezpečnost – podporují mezinárodní partnery při dosahování **cílů udržitelného rozvoje OSN**.

EU a její členské státy upevnily svůj závazek k jejich dosažení, mimo jiné prostřednictvím zavedení strategie **Global Gateway**, která svými investičními prioritami přispívá ke všem cílům udržitelného rozvoje.

V roce 2022 Komise aktivně začlenila cíle udržitelného rozvoje do **rámce EU pro zlepšování právní úpravy**¹⁶.

CELOSVĚTOVÉ PRIORITY

Lidský rozvoj

Bezprecedentní výzvy, včetně konfliktů, změny klimatu, zdravotních pandemií a tiché globální krize ve vzdělávání, zvrátily v posledních letech pokrok v lidském rozvoji a zvýšily nerovnosti. V roce 2022 EU zdvojnásobila úsilí v různých oblastech své činnosti.

Pandemie COVID-19 zdůraznila potřebu lepší prevence, připravenosti a reakce na budoucí zdravotní krize. Dne 30. listopadu byla v rámci strategie Global Gateway představena nová **Strategie EU v oblasti celosvětového zdraví**¹⁷, která zdůrazňuje význam funkčních a inkluzivních zdravotnických systémů a potřebu řešit připravenost v oblasti zdravotní bezpečnosti a zároveň zlepšit rovný přístup k očkovacím látkám, lékům a lékařským technologiím a zvýšit kapacitu pro jejich výrobu. V roce 2022 se EU zavázala poskytnout Celosvětovému fondu 715 milionů EUR¹⁸.

¹⁶ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation_cs

¹⁷ https://health.ec.europa.eu/internationalcooperation/global-health_cs

¹⁸ Na období 2023–2025.

Komise pokračovala v **intervencích v oblasti sociální ochrany** v deseti zemích a prostřednictvím dvou globálních nástrojů se zaměřila na budování systémů, digitalizaci a registry a na specifické programy sociální ochrany pro ženy a neformální pracovníky.

V souladu se svým Akčním plánem pro rovnost žen a mužů III pokračovala EU v podpoře humanitární činnosti zohledňující genderové hledisko a **rovnosti žen a mužů**. Na příslušných mnohostranných a regionálních fórech a v rámci dvoustranných dialogů zdůrazňovala otázky týkající se žen, míru a bezpečnosti. Nadále se posilovalo začleňování rovnosti žen a mužů, a to i v rámci misí a operací společné bezpečnostní a obranné politiky.

EU pokračovala v ochraně dětí a dětských práv na celém světě, včetně dětí v ozbrojených konfliktech. Tím splnila své závazky vyplývající ze Strategie EU pro práva dítěte na období 2021–2024¹⁹.

Mladí lidé, kteří představují více než 1,8 miliardy osob, jsou klíčovými hybateli změn a pomáhají utvářet odolnější, inkluzivnější a více prosperující společnosti na celém světě. V říjnu Komise přijala vůbec první **akční plán pro mládež v rámci vnějších vztahů EU**²⁰, jehož cílem je zapojovat mladé lidi do celosvětového dění, posilovat jejich postavení a propojovat je.

V květnu zahájená regionální **iniciativa „Pracovní místa prostřednictvím obchodu a investic“ týmu Evropa** v jižním sousedství podporuje komplexní přístup k vytváření pracovních míst tím, že spojuje iniciativy, které propojují obchod, investice a podnikání s vytvářením pracovních míst a rozvojem lidského kapitálu.

Vzdělávání bylo i nadále klíčovou oblastí vnějších vztahů EU. EU usilovala o zajištění práva na vzdělání pro každé dítě, včetně dětí a mladých lidí postižených konflikty, krizemi a naléhavými humanitárními situacemi. EU vyčlenila 10 % svého rozpočtu na humanitární pomoc na vzdělávání v mimořádných situacích. Na zářijovém summitu EU o transformaci vzdělávání byla EU uznána za **světového šampiona v oblasti vzdělávání**.

Investice EU se zaměřily na učitele, **spravedlivější a inkluzivnější vzdělávací systémy** a na dovednosti, které partnerským zemím umožní co nejlépe využít digitální a ekologickou transformaci.

Zelená dohoda

Na 27. konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o **změně klimatu** (UNFCCC COP27) představila EU významné iniciativy na podporu partnerských zemí při zmírňování změny klimatu a reakci na ni. Společně s Africkou unií, Dánskem, Německem, Francií a Nizozemskem zahájila iniciativu týmu Evropa zaměřenou na přizpůsobení se změně klimatu a odolnost vůči ní v Africe, která sdružuje stávající i nové programy pro přizpůsobení se změně klimatu v hodnotě více než 1 miliardy EUR.

S cílem přispět k postupnému ukončení těžby uhlí podepsala EU se svými partnery z G7 **partnerství pro spravedlivou transformaci energetiky** s Indonésií a Vietnamem a dosáhla pokroku v provádění tohoto partnerství s Jihoafrickou republikou. EU spolu s Německem rovněž zahájila celosvětovou

¹⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/rights-child/eu-strategy-rights-child-and-european-child-guarantee_cs

²⁰ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/youth/youth-action-plan_en

platformu pro uhelné regiony, která podporuje spravedlivou hospodářskou transformaci prostřednictvím sdílení znalostí a vytváření sítí.

Do konce roku 2022 poskytla EU 29 partnerským zemím technickou podporu při navrhování, aktualizaci a provádění vnitrostátně stanovených příspěvků a národních adaptačních plánů. Prostřednictvím dialogů o klimatu a energetice se EU zapojila do jednání s USA, Indií, Čínou a dalšími významnými producenty emisí o politikách transformace energetiky, osvědčených postupech a zelených technologiích s cílem urychlit rozvoj obnovitelných zdrojů energie a podpořit energetickou účinnost.

EU se rovněž aktivně zapojila do mnohostranných fór, aby prosadila globální transformaci energetiky v souladu s cíli Pařížské dohody. Podpořila rozvoj celosvětového trhu s vodíkem. V roce 2022 byly podepsány nezávazné dvoustranné dohody s Ukrajinou, Egyptem, Japonskem, Namibií a Kazachstánem s cílem rozvíjet poptávku po vodíku z obnovitelných zdrojů nebo přispět k **výrobě energie a vodíku z obnovitelných zdrojů**.

Na prosincové konferenci COP15 o biologické rozmanitosti byl přijat celosvětový rámec pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu. EU znovu potvrdila svůj závazek poskytnout v rámci vnější spolupráce 7 miliard EUR na podporu **biologické rozmanitosti**.

Komise přijala novou **agendu EU v oblasti mezinárodní správy oceánů**²¹, která odráží priority stanovené v rámci Zelené dohody pro Evropu.

EU rovněž zintenzivnila svou spolupráci s partnerskými zeměmi na podpoře **udržitelné spotřeby a výroby**, zejména přechodu na oběhové hospodářství, a to prostřednictvím programu SWITCH to Green, včetně regionálních programů v Asii, Africe a Středomoří.

Komise zahájila **africko-evropskou iniciativu v oblasti zelené energie**, jejímž cílem je zvýšit kapacitu výroby energie z obnovitelných zdrojů o 300 gigawattů a zajistit přístup k cenově dostupné, spolehlivé a udržitelné energii.

V návaznosti na vyhlášení Globálního metanového závazku na konferenci COP26 podpořila EU rozvoj Mezinárodního střediska pro sledování emisí metanu, které spravuje program OSN pro životní prostředí, za účelem podrobného sběru dat, budování kapacit a podpůrných opatření pro snižování emisí metanu.

Digitalizace, věda, technologie a inovace

V roce 2022 došlo v rámci strategie Global Gateway k významnému pokroku v digitálních programech, mimo jiné v subsaharské Africe prostřednictvím stěžejní datové iniciativy, brány EurAfrika (mezinárodní podmořské kabely) a regionálních optických páteřních sítí v Africe (regionální/přeshraniční zemské spoje). Výkonná místopředsedkyně Vestagerová navíc v Nigérii zahájila první balíček Global Gateway v oblasti digitální ekonomiky v hodnotě 820 milionů EUR.

Regionální asijská a tichomořská pobočka **Digitální platformy pro rozvoj (D4D Hub)** byla zahájena na únorovém indicko-tichomořském fóru. Během roku 2022 byla zřízena pobočka pro Latinskou Ameriku a Karibik a pobočka pro Afriku pokračovala v realizaci několika stěžejních projektů, jako je platforma D4D Hub Africké unie a EU a IDEA.

²¹ [JOIN/2022/28 final ze dne 24. června 2022.](#)

Bylo dosaženo pokroku při vytváření **digitální aliance EU–Latinská Amerika a Karibik**, kterou podporuje platforma D4D Hub, zajišťování finančních prostředků na zahájení dialogu o digitální politice mezi EU a Latinskou Amerikou a Karibikem, při rozšiřování programu BELLA pro digitální infrastrukturu, při vytváření digitálního akcelérátoru pro podniky a při provádění regionálního programu Copernicus.

Úspěšně byla zahájena druhá fáze **globálního monitoringu životního prostředí a bezpečnosti a Afriky (GMES & Africa)**, nejvýznamnější iniciativy v oblasti pozorování Země a globálního monitoringu životního prostředí a bezpečnosti mezi Afrikou a EU.

Investiční balíček Global Gateway Afrika-Evropa předpokládá tři stěžejní iniciativy se zvláštním zaměřením na vědu, technologie a inovace na podporu inovačního programu Africké unie a EU, regionálních center excelence pro účely ekologické transformace a pozorování Země a kosmické technologie.

Udržitelný růst a zaměstnanost

V roce 2022 EU podporovala udržitelný růst podporující začlenění a vytváření důstojných pracovních míst v partnerských zemích tím, že usnadňovala mobilizaci veřejného a soukromého financování. Byla zveřejněna *zpráva Investing in Sustainable Development*²² (Investice do udržitelného rozvoje) o provádění **akčního programu z Addis Abeby**.

Nástroj EU zaměřený na odborné znalosti v oblasti zaměstnanosti, práce a sociální ochrany (**SOCIEUX+**) rozšířil svou činnost na země západního Balkánu a poskytl finanční prostředky ve výši 10 milionů EUR.

Komise pokračovala ve zkoumání **dvoustranných strategických partnerství v oblasti hodnotových řetězců surovin**, zejména s partnery v Africe (např. Namibie), Latinské Americe, na západním Balkáně a ve střední Asii (např. Kazachstán), a to prostřednictvím memorand o porozumění.

V listopadu Komise uzavřela jednání s Angolskou republikou o dohodě o usnadnění udržitelných investic, která pomůže přilákat a rozšířit investice a zároveň zohlední závazky v oblasti životního prostředí a pracovních práv.

*Zpráva o pokroku v oblasti pomoci na podporu obchodu za rok 2022*²³ potvrdila, že pomoc EU na podporu obchodu pomohla partnerským zemím zvýšit obchodní kapacitu a řešit pandemii COVID-19. EU a její členské státy jsou i nadále hlavními poskytovateli globální pomoci na podporu obchodu.

Migrace a násilné vysídlení

V roce 2022 se zvýšil počet migrantů na většině migračních tras do EU, zejména na trasách přes střední a východní Středomoří a západní Balkán. Počet nuceně vysídlených osob na celém světě poprvé dosáhl 100 milionů a ruská útočná válka proti Ukrajině vedla k dalším milionům vysídlených osob.

²² Evropská komise, Generální ředitelství pro mezinárodní partnerství, *Investing in sustainable development: zpráva o pokroku 2018–2020*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2841/156351>

²³ Evropská komise, Generální ředitelství pro mezinárodní partnerství, *EU aid for trade: zpráva o pokroku 2022*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2841/005862>

EU a její členské státy v prosinci zahájily dvě regionální stěžejní iniciativy týmu Evropa, jejichž cílem je posílit řízení migrace, zejména podél střední a západní středomořské a atlantické migrační trasy. V prosinci Komise představila akční plán EU pro řešení problémů na západobalkánské trase.

V roce 2022 byl přijat další balíček ve výši 310 milionů EUR na podporu syrských vysídlených občanů uvnitř Sýrie a uprchlíků a zranitelných hostitelských komunit v Iráku, Jordánsku a Libanonu²⁴. EU a její členské státy jsou v reakci na tuto krizi nadále společně největším dárce. Na **šesté bruselské konferenci na podporu budoucnosti Sýrie a regionu** se podařilo mobilizovat závazky v celkové výši 6,4 miliardy EUR.

Správa věcí veřejných, mír, bezpečnost a lidská práva

Činnost EU přispěla k posílení Evropy ve světě tím, že prosazovala integrovaný přístup ke konfliktům a krizím, včetně podpory budování míru a odolnosti, **reformy bezpečnostního sektoru a budování kapacit na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje**.

V **Afghánistánu** se EU soustředila na to, aby zabránila kolapsu země, přičemž si byla vědoma možných sociálních a hospodářských dopadů uvnitř i vně Afghánistánu. Zvláštní pozornost byla věnována právům žen a dívek a rovnosti žen a mužů. Bylo zřízeno Fórum afghánských žen ve vůdčím postavení.

EU pokračovala v prosazování a podpoře lidských práv a demokracie s využitím svých mnohostranných, regionálních a dvoustranných nástrojů a ve spolupráci s občanskou společností. Spolu se Sítí pro lidská práva a demokracii uspořádala EU **24. fórum EU a nevládních organizací o lidských právech**²⁵, které se zaměřilo na odpovědnost a spravedlnost. Kromě toho EU obnovila a výrazně zvýšila podporu mechanismu ProtectDefenders.eu, který v roce 2022 poskytl podporu více než 6 500 nejohroženějším obráncům lidských práv.

V roce 2022 Komise vyčlenila 170 milionů EUR pro **Jemen**, kde stále panuje jedna z nejhorších humanitárních krizí na světě. Miliony Jemenců jsou vysídleny, bez prostředků a podvyživeny.

CELOSVĚTOVÁ PŮSOBNOST

Subsaharská Afrika

Na **šestém summitu EU a Africké unie** byla přijata společná vize obnoveného partnerství doplněná investičním balíčkem Global Gateway. **Jedenácté zasedání Komise** EU a Africké unie se konalo 28. listopadu a zabývalo se celým spektrem spolupráce mezi EU a Africkou unií.

V rámci **programu mobility mládeže pro Afriku** bylo v 31 zemích uděleno 36 grantů na projekty budování kapacit v rámci programu Erasmus+.

EU a Namibie podepsaly v listopadu memorandum o porozumění s cílem navázat strategické partnerství v oblasti udržitelných hodnotových řetězců surovin a obnovitelného vodíku.

²⁴ Včetně 240 milionů EUR na humanitární pomoc.

²⁵ https://www.eeas.europa.eu/eeas/stop-impunity-%E2%80%93-road-accountability-and-justice_en

Asie a Tichomoří

V prosinci se v Bruselu konal první **summit EU a sdružení ASEAN** (Sdružení národů jihovýchodní Asie), který se konal u příležitosti 45 let diplomatických vztahů. Tato událost zahájila nový **dialog o energetice mezi EU a sdružením ASEAN** na podporu energetické transformace a regionální integrace energetických systémů a iniciativ Global Gateway, které mobilizují investice ve výši 10 miliard EUR. V rámci summitu byly podepsány dohody o partnerství a spolupráci s **Malajsií a Thajskem**. EU a ASEAN také v říjnu podepsaly komplexní dohodu o letecké dopravě mezi EU a sdružením ASEAN, vůbec první dohodu o letecké dopravě mezi regiony.

Na 28. **summitu EU a Japonska** se EU a Japonsko zavázaly spolupracovat na dodržování mezinárodního řádu založeného na pravidlech a dohodly se na prvním digitálním partnerství EU.

V září bylo uspořádáno první fórum mezi EU a Indií o zeleném vodíku, jehož cílem bylo podpořit zapojení veřejného a soukromého sektoru do rozvoje vodíkových technologií v zájmu dekarbonizace indického hospodářství.

EU a její členské státy pohotově podpořily **Pákistán** po červnových záplavách, které postihly miliony lidí.

V roce 2022 umožnila podpora z rozpočtu EU 750 000 dětí, které nechodí do školy, přístup ke vzdělání prostřednictvím 25 309 vzdělávacích center v **Bangladéši**.

Konference EU a Střední Asie o konektivitě v Samarkandu podpořila regionální iniciativy v oblasti propojení a v jejím rámci se diskutovalo o potřebě nalézt udržitelné, spolehlivé a účinné dopravní, digitální a energetické propojení mezi Evropou a Střední Asií. Na konferenci bylo rovněž oznámeno zahájení iniciativy Global Gateway zaměřené na digitální konektivitu²⁶.

Partnerství mezi EU a **Radou pro spolupráci v Zálivu** získalo v roce 2022 nový impuls na únorovém zasedání společné rady, která schválila ambiciózní pětiletý společný akční program. V květnu přijala EU společné sdělení o *strategickém partnerství se zeměmi Perského zálivu*²⁷.

Zapojení do snižování emisí metanu se v regionu rozvíjelo také prostřednictvím konferencí v Turkmenistánu, v regionu jihovýchodní Asie a v Číně.

Amerika a Karibik

Dne 27. října se v Buenos Aires poprvé od roku 2018 sešli ministři zahraničí **států Společenství latinskoamerických a karibských států (CELAC)** a EU.

V prosinci EU a Chile uzavřely **pokročilou rámcovou dohodu mezi EU a Chile**, která aktualizuje stávající dvoustrannou dohodu o přidružení.

Dne 22. června zahájili předsedkyně von der Leyenová a předseda španělské vlády Pedro Sánchez **nové partnerství mezi EU a zeměmi Latinské Ameriky a Karibiku** v oblasti místní výroby očkovacích látek, léků a dalších zdravotnických technologií a v oblasti posilování odolnosti zdravotnických systémů.

²⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_6963

²⁷ [JOIN\(2022\) 13 final z 18. května 2022](#)

Socioekonomická a politická krize ve **Venezuele** pokračovala a podle odhadů je v nouzi více než 14 milionů lidí a více než 7 milionů Venezuelanů opustilo svou zemi. Příspěvek EU na víceodvětvové záchranné operace ve Venezuele a širším regionu podpořil přibližně 3,1 milionu zranitelných osob.

Evropské sousedství

V oblasti východního sousedství dominovaly v roce 2022 ruská útočná válka proti Ukrajině a posilování vztahů s východními partnerskými zeměmi EU (Arménie, Ázerbájdžán, Gruzie, Moldavsko a Ukrajina). EU rovněž zachovala zvýšenou míru podpory běloruskému lidu.

V prosinci ministři zahraničních věcí zemí EU a východních partnerských zemí potvrdili význam **agendy Východního partnerství** a zároveň uznali, že je třeba upravit její provádění s ohledem na aktuální události.

EU zprostředkovala mírové rozhovory mezi **Arménií a Ázerbájdžánem** a vyslala do Arménie misi společné bezpečnostní a obranné politiky, první misi do země Organizace Smlouvy o kolektivní bezpečnosti. EU rovněž pokračovala v poskytování humanitární pomoci oběma stranám.

Memorandum o porozumění v oblasti energetiky, které bylo v červenci podepsáno s **Ázerbájdžánem**, posílí energetickou bezpečnost EU a podpoří ekologickou transformaci Ázerbájdžánu.

Díky silné podpoře **běloruské** občanské společnosti a nezávislých médií pomohla EU zachovat občanskou angažovanost a svobodné vyjadřování tváří v tvář brutálním represím ze strany Lukašenkova režimu.

EU poskytla silnou podporu odolnosti Moldavska a posílila spolupráci v oblasti bezpečnosti a obrany (včetně spolupráce v oblasti hybridních hrozeb, kybernetické bezpečnosti a boje proti dezinformacím a opatření na pomoc moldavským ozbrojeným silám v rámci Evropského mírového nástroje). V březnu byl zahájen politický a bezpečnostní dialog na vysoké úrovni. EU nadále poskytovala opatření na budování důvěry, aby podpořila úsilí o urovnání konfliktu.

V **Gruzii** pomohla EU snížit zranitelnost země vůči hybridním a kybernetickým hrozbám a podpořila modernizaci jejích obranných sil prostřednictvím Evropského mírového nástroje. Nadále se aktivně zapojovala do úsilí o řešení konfliktů, například prostřednictvím činnosti zvláštního zástupce EU pro jižní Kavkaz a krizi v Gruzii a pozorovatelské mise EU.

Na čtvrtém zasedání ministrů EU a zemí jižního sousedství, které se konalo 24. listopadu v Barceloně, EU a její partneři potvrdili svůj závazek posílit partnerské vazby ve Středomoří. Zavázali se také řešit nejnaléhavější hospodářské, sociální, environmentální a bezpečnostní výzvy a zaměřili se na důsledky ruské agrese vůči Ukrajině, zejména na důsledky pro energetickou bezpečnost a potravinové zabezpečení.

V říjnu bylo podepsáno **zelené partnerství mezi EU a Marokem**. Program *Énergie Verte* v hodnotě 50 milionů EUR je zaměřen na podporu energetické transformace Maroka a program *Terre Verte* v hodnotě 115 milionů EUR podporuje udržitelný rozvoj lesnictví a zemědělství.

V listopadu EU a Egypt zintenzivnily spolupráci v oblasti přechodu na čistou energii podpisem memoranda o porozumění týkajícího se strategického partnerství v oblasti vodíku z obnovitelných

zdrojů. Třístranná dohoda s Egyptem a Izraelem poskytuje rámec pro dodávky izraelského plynu do EU prostřednictvím egyptské zkapalňovací kapacity.

Západní Balkán a Turecko

V roce 2022 byla EU nadále zavázána podporovat evropskou perspektivu regionu a v červenci zahájila vyjednávací proces se **Severní Makedonií** a **Albánií**. V prosinci také udělila status kandidátské země **Bosně a Hercegovině** a dosáhla dohody o uvolnění vízového režimu pro Kosovo²⁸. Dne 6. prosince se v Tiraně konal **první summit EU a západního Balkánu**.

Klíčovým politickým rámcem pro prostředky z NPP III jsou stále hospodářské a investiční plány a zelená agenda pro západní Balkán, které jsou prováděny prostřednictvím **investičního rámce pro západní Balkán**. V roce 2022 bylo schváleno 40 stěžejních programů, které by měly přinést investice ve výši 5,7 miliardy EUR.

Významným úspěchem bylo v listopadu rychlé přijetí bezprecedentního **balíčku na podporu energetiky pro západní Balkán** ve výši 1 miliardy EUR, který reaguje na energetickou krizi.

V **Turecku** žije nejvíce uprchlíků na světě. Prostřednictvím dvou stěžejních humanitárních programů poskytla EU peněžní pomoc téměř 1,5 milionu lidí a podpořila více než 800 000 dětí a jejich rodin v přístupu ke vzdělání.

Zámořské země a území (ZZÚ)

Zámořské země a území udržují zvláštní ústavní vazby se třemi členskými státy: Dánskem, Francií a Nizozemskem.

Dne 22. listopadu se konalo **19. výroční fórum EU-ZZÚ** v Nové Kaledonii. Zámořské země a území hrají pro EU stále strategičtější roli, jsou důležitými velvyslanci EU ve svých regionech a přinášejí s sebou významná aktiva, jako jsou rozsáhlé výlučné ekonomické zóny.

V Karibiku pomáhá **program RESEMBID** všem zámořským zemím a územím v regionu s budováním odolnosti, udržitelnou energií a mořskou biologickou rozmanitostí. Činnost v oblasti biologické rozmanitosti prospěla stanovištím v šesti zámořských zemích a územích a přibližně 400 000 občanů a obyvatel.

²⁸ Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244 (1999) a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.